

Надія Ананченко,

студентка 4 курсу

ННІ філології та журналістики.

Науковий керівник: **Л. В. Ящук,**

кандидат філологічних наук, старший викладач.

**Власні особові імена жителів села Стрижівка Любарського району
Житомирської області**

У статті визначено склад чоловічих і жіночих власних імен жителів с. Стрижівка; описано їхню статистичну організацію (найуживаніші, поширені, маловживані й рідкісні імена).

Уже з часу введення на Русі християнства православна церква почала послідовну боротьбу із слов'янськими автохтонними іменами як одним із проявів поганства. Різні методи цієї боротьби, серед яких вагоме місце займала й християнізація давніх поганських звичаїв, призвели до того, що надавані при обряді хрещення новонародженим дітям церковно-християнські імена вже в XI ст. увійшли в давньоруський побут усіх соціальних верств населення, пройшовши певною мірою процес місцевої адаптації. Нововведені церковно-християнські імена, підтримувані церквою та світськими властями, у давньоруському побуті поступово завоювали панівне місце. Проте до кінця давньоруського періоду паралельно із церковно-християнськими іменами на Русі побутували й традиційні слов'янські імена [4, с. 19].

Церковно-християнське ім'я дитині давалося священиком строго у відповідності зі святцями чи церковним календарем. Тобто власне ім'я «приносила собі» новонароджена дитина. Нехрещені, народні власні імена в той період давалися, очевидно, відразу після народження, хоча вони, можливо, аж до здійснення обряду постригу не розголошувалися. Проте з часом церква надала цьому обрядові християнського забарвлення. У XVIII ст. вищі церковні власті дають вказівки хрестити й найменовувати новонароджених не зволікаючи, навіть у день народження, щоб часом дитина не померла нехрещеною і без власного хрещеного імені. Це було нищівним ударом,

нанесеним церквою старому звичаю називати дітей народними іменами-прізвиськами [2].

У XVI – XVII ст. церковно-християнські імена були остаточно засвоєні та закріплені в побуті як народні, хоча і з неясною семантикою [1, с. 10-32].

На сьогодні актуальним є регіональне дослідження власних особових імен, які поширені на території певних адміністративних одиниць.

Мета нашої статті – визначити склад чоловічих і жіночих власних імен жителів с. Стрижівка Любарського району Житомирської області й описати їхню статистичну організацію (найуживаніші, поширені, маловживані й рідкісні імена).

Аналіз чоловічих і жіночих імен досліджуваного села дозволяє констатувати, що одні імена використовуються для називання дуже часто, інші, навпаки, є маловживаними або ж представлені одиничними прикладами. П. П. Чучка до провідних мотивів найменування зараховує: а) побожність чи забобонність батьків; б) родинні традиції; в) вплив часу; г) визначних і авторитетних осіб [3, с. 42].

Найуживанішими серед чоловічих імен у с. Стрижівка виявилися: *Володимир* (50)*, *Петро*, *Олександр* (44), *Віктор* (35), *Василь* (32). Поширені також імена: *Микола* (29), *Дмитро* (23), *Юрій* (22), *Олег*, *Леонід* (20), *Михайло* (18).

До маловживаних належать: *Борис*, *Євгеній*, *Олексій*, *Павло* (6), *Антон*, *Валерій* (4), *Роман*, *Андрій*, *Вадим* (3). Одиничними прикладами представлені імена: *Аркадій*, *Арсен*, *Богдан*, *Броніслав*, *В'ячеслав*, *Валентин*, *Геннадій*, *Георгій*, *Дем'ян*, *Ілля*, *Йосип*, *Казимир*, *Кузьма*, *Лавро*, *Лук'ян*, *Максим*, *Мечислав*, *Святослав*, *Семен*, *Станіслав*, *Степан*, *Тадеуш*, *Яків*, *Ярослав* та ін.

Серед чоловічих християнських імен спостерігається значна частина запозичених з індоєвропейських мов, а саме: латинської, грецької, давньоєврейської тощо. До запозичених із грецької мови зараховуємо імена: *Анатолій*, *Аркадій*, *Василь*, *Геннадій*, *Георгій*, *Григорій*, *Дем'ян*, *Дмитро*,

---

* Тут і далі в дужках указуємо кількість носіїв імені.

Євгеній, Кузьма, Леонід, Микола, Олександр, Олексій, Петро, Степан, Юрій. До запозичень із латинської належать: *Антон, Валентин, Валерій, Віктор, Віталій, Лавро, Лук'ян, Павло, Роман, Сергій.* Чимало запозичень із давньоєврейської мови: *Іван, Ілля, Йосип, Михайло, Семен, Яків.* Трапляються й запозичення із скандинавської мови: *Ігор, Олег.*

Поширеною є й група слов'янських автохтонних імен: *Борис, Броніслав, Володимир, В'ячеслав, Казимир, Мечислав, Святослав, Станіслав, Ярослав.*

Серед найуживаніших жіночих імен с. Стрижівка: *Тетяна (53), Галина (45), Надія (46), Людмила, Марія (40), Любов (39), Ольга (36).* Поширеними є: *Валентина (30) і Віра (22).*

Трапляються такі маловживані жіночі імена, як: *Інна, Олександра, Таїса, Юлія (3), Леся, Філіна (4).* До одиничних належать: *Агафія, Анжела, Ванда, Василина, Діна, Домна, Дора, Євдокія, Казимира, Лілія, Ліна, Маїса, Мар'яна, Меланія, Мирослава, Неля, Одарка, Олеся, Онисія, Павліна, Руслана, Сніжана, Устина, Фаїна, Фросина, Цезарія* та ін.

Серед жіночих християнських імен виділяємо запозичені:

– з латинської мови: *Інна, Віта, Тетяна;*

– з грецької мови: *Галина, Ірина, Лідія, Майя, Марія, Ніна, Оксана, Олена, Раїса.*

До слов'янських автохтонних жіночих імен належать: *Людмила, Любов.*

Отже, дослідження показало, що на території с. Стрижівка Любарського району Житомирської області найуживанішими є чоловічі й жіночі християнські імена *Петро, Олександр, Тетяна, Галина, Надія* та слов'янські автохтонні *Володимир, Людмила і Любов.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Демчук М. О. Слов'янські автохтонні імена XIV – XVIII ст. – К.: Наукова думка, 1976. – 172 с.
2. Худаш М. Л. З історії формування і встановлення українських прізвищ. – Мовознавство. – 1969. – № 2. – С. 37-46.

3. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття (Вступ та імена): Конспект лекцій.
– Ужгород, 1970. – 103 с.
4. Чучка П. П. Власне особові імена // Дивослово. – 2004. – № 14. – С. 9-22.